

Prídavné mená 5. ročník - vzory a pravopis

V predchádzajúcich cvičeniach ste si mohli s deťmi precvičiť stupňovanie, druhy, rody a pád prídavných mien. Dnes sa pozrieme na vzory a pravopis. V piatom ročníku sa deti učia dva vzory, a to vzor pekný a cudzí. Prídavné mená vedia deti občas aj potrápiť, a to hlavne **vzor PEKNÝ, pri ktorom je potrebné si neustále uvedomovať, že v nominatíve plurálu je potrebné dať mäkké í**. Tento, ale aj ďalšie problémové javy, ktoré sa viažu k prídavným menám, sa dajú naučiť. Podstatné je, aby im dieťa hlavne porozumelo a potom tiež, aby malo dostatok možností na precvičovanie. A možno práve pri precvičovaní vám pomôžu nasledujúce úlohy.

Čo je potrebné dieťa naučiť o prídavných menách?

1. Skloňovanie podľa vzoru PEKNÝ

Podľa vzoru **PEKNÝ** sa skloňujú **akostné** a **vzťahové** prídavné mená, ktoré majú pred ohýbacou príponou **tvrdú** alebo **obojakú spoluhlásku**.

- spodstatnené prídavné mená: *hlavný, poistné...*
- vlastné mená: *Podolský...*
- miestne a zemepisné názvy: *Zázrivá, Podbanské...*
- niektoré radové a násobné číslovky: *druhý, piaty...*
- niektoré zámená: *taký, tí istí...*
- niektoré slovesné tvary: *spracovaný, pribitý...*

POZOR! V nominatíve plurálu sa píše vždy mäkké í !!!

Mäkké í sa píše aj v inštrumentáli v prípone - mi, -ami!!!

V ostatných prípadoch píšeme **tvrdé y**.

Jednotné číslo			
	Mužský rod	Ženský rod	Stredný rod
N	Pekný	Pekná	Pekné
G	Pekného	Peknej	Pekného
D	Peknému	Peknej	Peknému
A	Pekného (živ.)	Peknú	Pekné
	Pekný (neživ.)		
L	O peknom	O peknej	O peknom
I	Pekným	peknou	pekným

Množné číslo		
	Mužský životný rod	Mužský neživotný, ženský, stredný rod
N	Pekní	Pekné
G	Pekných	Pekných
D	Pekným	Pekným
A	Pekných	Pekné
L	Pekných	Pekných
I	Peknými	Peknými

2. Skloňovanie podľa vzoru cudzí

Podľa vzoru **CUDZÍ** sa skloňujú **akostné** a **vzťahové** prídavné mená, ktoré majú pred ohýbacou príponou **mäkkú spoluhlásku**.

- prídavné mená v 2. a 3. stupni: *vtipnejší, najlepší...*
- prídavné mená utvorené príponou **-ací** od všeobecných podstatných mien a zvierat: *husáci...*
- spodstatnené prídavné mená: *domáci...*
- priezviská: *Starší...*
- zemepisné názvy: *Revúca...*
- radové číslovky: *tretí, tisíci*

- niektoré zámená: *ničí, či...*
- niektoré slovesné tvary: *tancujúci...*

POZOR!!! Vo vzore CUDZÍ píšeme v každom páde a čísle len mäkké i!!!

Pád	Jednotné číslo		
	Mužský rod	Ženský rod	Stredný rod
N: Nominatív	cudzí	cudzia	cudzie
G: Genitív	cudzieho	cudzej	cudzieho
D: Datív	cudziemu	cudzej	cudziemu
A: Akuzatív	cudzieho (živ.) (<i>chlapca</i>)	cudziu	cudzie
	cudzí (neživ.) (<i>oblek</i>)		
L: Lokál	(o) cudzom	(o) cudzej	(o) cudzom
I: Inštrumentál	cudzím	cudzou	cudzí

Pád	Množné číslo	
	Mužský životný rod	Mužský neživotný, ženský a stredný rod
N: Nominatív	cudzí	cudzie
G: Genitív	cudzích	cudzích
D: Datív	cudzím	cudzím
A: Akuzatív	cudzích	cudzie
L: Lokál	(o) cudzích	(o) cudzích
I: Inštrumentál	cudzími	cudzími

Dieťa jednoducho určí vzor tak, že si dá prídavné meno do nominatívu plurálu a všíma si, aká spoluhláska sa nachádza pred ohýbacou príponou.

Cvičenia pre deti

1. Dopln i, í, y, ý.

vesel__ syn, vážn__ rodičia, unaven__m cyklistom, s tich__ m dňom,
rozprávkov__ hrdinovia, bojzliv__m dievčatám, vlačajš__ sneh,
krajš__m dňom, o dobr__ ch futbalistoch, o modr__ch očiach, so sladk__mi
jahodami, nov__ hráči, sladš__m koláčom, nedočkav__ priatelia

2. Dopln údaje do tabuľky.

Prídavné meno	Rod	Číslo	Pád	Vzor	Druh
s malým psom					
dlhší tunel					
o červených farbách					
vyšším chlapcom					
od nových priateľov					
makové buchty					

3. Slovné spojenia napíš v určenom tvare.

úspešný kolega (N, pl.) .....

netrpezlivý človek (I, sg.) .....

múdry syn (L, pl.) .....

čierny oblek (G, sg.) .....

4. Vystupňuj prídavné mená.

prídavné meno	2.stupeň	3.stupeň
dobrý		
lakomý		
malý		

srdečný		
---------	--	--

Prídavné mená v 1. stupni sa skloňujú podľa vzoru _____ .

Prídavné mená v 2 a v 3. stupni sa skloňujú podľa vzoru _____ .

5. Prídavné mená v zátvorkách daj do správneho tvaru a vety napíš.

Všetko (zlý) je na niečo (dobrý).

_____

Čas je (dobrý) lekár.

_____

V (zdravý) tele (zdravá) duch.

_____

(Dobrý) vrabec v hrsti ako holub na streche.

_____

6. Doplň správnu pádovú príponu príd. mien a svoju odpoveď odôvodni napísaním vzoru.

neznám _ (chlap) vzor _____

silnejš_ (vietor) vzor _____

s tmav _ m (dňom) vzor _____

vysok _ (chlap) vzor _____

mal_ (prváci) vzor _____

poľovníck _ (pes) vzor _____

na biel _ ch (stenách) vzor _____

so sviež _ m (dychom) vzor _____

7. Utvor nominatív plurálu.

štíhly športovec _____

bradatý muž _____

vysoký žiak _____

múdry spolužiak _____

Kľúč správnych odpovedí pre rodičov

1. Dopln i, í, y, ý.

veselý syn, vážni rodičia, unaveným cyklistom, s tichým dňom,
rozprávkoví hrdinovia, bojzlivým dievčatám, vlašajší sneh,
krajším dňom, o dobrých futbalistoch, o modrých očiach, so sladkými
jahodami, noví hráči, sladším koláčom, nedočkaví priatelia

2. Dopln údaje do tabuľky.

Prídavné meno	Rod	Číslo	Pád	Vzor	Druh
s malým psom	mužský	sg.	inštrumentál	pekný	akostné
dlhší tunel	mužský	sg.	nominatív	cudzí	akostné
o červených farbách	ženský	pl.	lokál	pekný	akostné
vyšším chlapcom	mužský	pl.	datív	cudzí	akostné
od nových priateľov	mužský	pl.	genitív	pekný	akostné
makové buchty	ženský	pl.	nominatív	pekný	vzťahové

3. Slovné spojenia napíš v určenom tvare.

úspešný kolega (N, pl.) úspešní kolegovia
netrpezlivý človek (I, sg.) netrpezliví ľudia
múdry syn (L, pl.) múdri synovia
čierny oblek (G, sg.) čierne obleky

4. Vystupňuj prídavné mená.

prídavné meno	2. stupeň	3. stupeň
dobry	lepší	najlepší
lakomý	lakomejší	najlakomejší
malý	menší	najmenší
srdečný	srdečnejší	najsrdčnejší

Prídavné mená v 1. stupni sa skloňujú podľa vzoru **PEKNÝ**.

Prídavné mená v 2 a v 3. stupni sa skloňujú podľa vzoru **CUDZÍ**.

5. Prídavné mená v zátvorkách daj do správneho tvaru a vety napíš.

Všetko (zlý) je na niečo (dobrý).

Všetko zlé je na niečo dobré.

Čas je (dobrý) lekár.

Čas je najlepší lekár.

V (zdravý) tele (zdravá) duch.

V zdravom tele zdravý duch.

(Dobrý) vrabec v hrsti ako holub na streche.

Lepší vrabec v hrsti ako holub na streche.

6. Dopln správnu pádovú príponu príd. mien a svoju odpoveď odôvodni napísaním vzoru.

neznámy (chlap) vzor **pekný**

silnejší (vietor) vzor **cudzí**

s tmavým (dňom) vzor **pekný**

vysoký (chlap) vzor **pekný**

malí (priváci) vzor **pekný**

poľovnícky (pes) vzor **pekný**

na bielych (stenách) vzor **pekný**

so sviežim (dychom) vzor **cudzí**

7. Utvor nominatív plurálu.

štíhly športovec - **štíhli športovci**

vysoký žiak - **vysokí žiaci**

múdry spolužiak - **múdri spolužiaci**